

ÇETİN ÖNER'İN “GÜLİBİK” ADLI ÇOCUK EDEBİYATI YAPITININ SÖZDİZİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ*

*Erkan ÇER***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, “Gülibik” adlı yazınsal nitelikli çocuk edebiyatı yapıtındaki devrik tümcelerin varlığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, “Gülibik” adlı yapıtındaki kurallı ve devrik tümceler, içerik çözümlemesi tekniği ile incelenmiştir. Yapıtta belirlenen tümce sayısı tam olarak 997’dir. Bulgular incelendiğinde, yapıtındaki kurallı tümce sayısı 597 (% 60.12) olmasına karşın devrik tümce sayısının 400 (yaklaşık % 40) olduğu anlaşılmıştır. Bulgulara göre, “Gülibik” adlı yapıtındaki devrik yapılar da eylemden sonra en fazla geçen tür, “ad” 262 (% 49.15)’tir. Bunu sırasıyla “adıl” 105, “belirteç” 86, “önad” 46, “ilgeç” 29, “ünlem” 5 izlemektedir. Aynı zamanda, eylemden sonra kullanılan öge sayısına göre “bir ögenin bulunduğu tümce” en fazla 305 (% 76.25) olmak üzere sırasıyla “iki ögenin bulunduğu tümce” 67 (% 16.75), “üç ögenin bulunduğu tümce” 18 (% 4.5), “dört ögenin bulunduğu tümce” 10 (% 2.5) olduğu görülmüştür. Sonuçta, kurallı tümcelere devrik tümcelerin iç içe verilmesi, anlatıma canlılık katmıştır. Yapıtın dili, devrik tümcelere konuşma diline yakın bir biçimde kullanılmıştır. Başka bir söyleyişle devrik tümceler, anlatımın duygu değerini artırarak metni etkili kılmıştır. Eylem sonrası getirilen sözcüklerle yeğlenen bir anlatım, metne farklı duygu durumları ve düşünceler katmıştır. Böylelikle anlatıma devrik tümcelerin katılmasıyla sezinletilmek istenen duygu ve düşünceler, anlatımı, sözdizimsel açıdan tekdüzelikten çıkarttığı söylenebilir. Bu durum, yapıtın anlatım gücünü daha çok etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Gülibik, devrik tümce, çocuk edebiyatı

INVESTIGATION OF A CHILDREN'S LITERATURE BOOK CALLED “GÜLİBİK” BY ÇETİN ÖNER FROM THE SYNTACTIC ASPECT

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the existence of inverted sentences in a child literature book called “Gülibik”, which has literary quality. For this reason, the sentences in the book called “Gülibik” were investigated with content analysis technique. The number of the

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Öğr. Gör. Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: erkan.cer@gmail.com

sentences determined in the book is exactly 997. The findings revealed that the number of inverted sentences in the book is 400 (about 40 %) while the number of regular sentences in the book is 597 (60.12 %). According to the findings, the mostly mentioned genre in the inverted sentences in the book called "Gülibik" after the verbs is noun with 49.15 % (N=262). "Pronoun" 105, "adverb" 86, "adjective" 46, "particle" 29, "interjection" 5 follows this, respectively. Moreover, according to the number of items in the sentences, there are mostly "the sentence with one item" with 305 (%76.25). After that, there are mostly "the sentence with two item" with 67, "the sentence with three item" with 18, and "the sentence with four item" with 10, respectively. In conclusion, the use of regular sentences and inverted sentences together provides more effective expression. The language of the book is used approximate to oral language with inverted sentences. In other words, inverted sentences narration, text, effectively increasing the value of the feeling made it. An expression of preference after the action brought words, the text has added a different mood and thoughts. Thus, it can be concluded that the feelings and ideas that are desired to be sensed saved the expression from monotony from the syntactic aspect with the use of inverted sentences in the expression. This situation has greatly affected the structure of the narrative power.

Key Words: Gülibik, inverted sentence, children's literature

Giriş

Her dilin düş kurma ve düşünce üretmeye olanak sağlayacak dilsel biçemlere gereksinimi vardır (Barthes, 2009; Sartre, 2008; Özdemir, 2007). Yazınsal türlerde kullanılan kurmaca dilin düşünsel işlevi göz önünde bulundurulduğunda (Erden, 2009: 14); düşünce üretme, düş kurma, karşılaştırma yapma, sorgulama, araştırma, yorumlama, yordama, çıkarımda bulunma, farklı bakış açılarını değerlendirme, nesnel kararlara ulaşma (Stemberg, 2003; Fisher, 2001; Robinson, 2001; Haladyna, 1997; De Bono, 1993; Ennis, 1992; Lipman, 1991; Mayer ve Goodchild, 1990; Chance, 1986), bir dilin anlatım olanaklarının geliştirilmesine bağlıdır (Sever, 2004: 232). Yeni anlatım olanakları, alışılmamış sözdizimleri (Aksan, 2008: 41; Dizdaroğlu, 1976: 259), duygu ve düşüncelerin özgünleşmesine yardımcı olacaktır (Sever, 2002).

Yazınsal Metinlerde Sözdizimi ve Sözdiziminin Düşünsel İşlevi

Dil, aynı düşünceyi farklı biçemlerde anlatabilir (Uygur, 2011; Sartre, 2008; Binyazar ve Özdemir, 1979: 147). Biçem tümce düzeni, sözcüklerin soyut ve somutluğu; sıfatlar, adlar, eylemlerin kullanımı; karşılaştırmalar, eğritilemeler, mecazlar, simgeleştirmeler, kişilendirme ve canlılaştırmalar gibi dilsel yapılandırmaları kapsar (Özdemir, 2007: 27). Biçemi belirleyen etmenlerin başında kullanılan dil ve onun sözcükleri gelir. Tümce yapısı, seçilen sözcüklerin arasındaki anlam ve ses ilişkisi, biçeme ayrı bir kişilik kazandırır (Oğuzkan, 2006: 379). Farklı biçemlerle yeğlenen bir anlatım, her şeyden önce anlatımdaki tekdüzeliği gidererek konuşma ve yazı diline bir canlılık katar (Bilgin, 2006: 504; Ünlü, 1997: 56; Ruhi, 1992). Düşünceyi tekdüzelik basamağından çıkartır (Özdemir, 2007: 31). Bu bakımdan, okur, dildeki değişken yapıların bilincine varabilir (Demircan, 1991), düşüncenin sözdizimsel dilini kavrayabilir ve sözcüklerin işlevsel kullanımlarının farkına vararak yaratıcılığının önünü açabilir (Korkmaz, 2006: 119).

Anlatının temel aktarma aracı, dildir. Okur, anlatıyı dil aracılığıyla alımlar (Erkekli, 2001: 9). Yazınsal bir metnin dil dizgesi, yerleşik bir kendine özgülük ve kalıplaşmış bir dizge niteliği göstermez (Göktürk, 2002: 20). Düzenli dilbilgisi kurallarıyla oluşturulan dil, dış dünyadaki

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

gerçekleri belirli bir ölçüde olduğu gibi yansıtabilir. Yalnız sanatsal etki yaratma ve kurmaca dil oluşturma gibi zorunluluklar, metin yazarını, özgün yenilik arayışlarına yönlendirir (Erden, 2009: 14; Sever, 2008). Bu yüzden, her metnin kendine özgü bir anlatım yolu vardır (Özdemir, 2007: 28; Aktaş, 1998; İnce, 1993). Bu anlatım yolu, başka bir deyişle biçim, yazının başat öğesidir. Duygu ve düşüncelerin etkili ve sürükleyici bir anlatımla dile getirilmesidir (Kavcar, 2009: 15). Bundan öte bir sanatçının ustalığını belirleyen, yazı ve yazınsal yaratının da tadını oluşturan bir öğedir (Özdemir, 2007: 28). Bu anlatım yolu, o dilin kendi sözdizimsel sistemini göstermektedir.

Sözdizimi, tümcelere ilişkin olguların, tümce düzeyindeki dilsel birimler arasında kurulan bağlantıların tümü (Vardar, 1998: 190), düşüncenin aktarıldığı tümce yapıları (Chomsky, 1965: 148; Carnie, 2001: 4), her dilin anlatımda başvurduğu sözcük dizgesi (Korkmaz, 2006: 143), tümce içinde yer alan sözcüklerin nasıl sıralandığı (Valin, 2001: 1), sözcüklerin bir tümce oluşturacak biçimde bir araya gelme kuralları, birbirleriyle olan ilişkileri, sıralanışları ve tümce yapılarıdır (Aktan, 2009: 1). Sözdizimi, dilin düşünce düzenidir (Korkmaz, 2006: 142). Sözdiziminde, çeşitli anlatım biçimleri, anlam ayrımlarını ortaya koyan değişik anlatım kalıpları vardır (Aksan, 2008: 40; Üstünova, 2007: 33). Bu yönüyle okuru gerek duygu gerekse düşünce etkinliğine ortak eden bir yazar onunla soluk alıp vermek zorundadır. Bu zorunlu birlikte oluş, eylem ardının da anlamlama sürecine girmesiyle tamamlanabilir (Demircan, 1991: 303).

Düşüncenin biçimini değiştiren dil olduğuna göre (Heidegger, 2009; Chomsky, 2001; Akarsu, 1998: 38; Vygotsky, 1985: 180), belli kurallar çerçevesinde yazılan ve konuşulan bir dil, belleğin yeni düşünceler üretmesine olanak tanımayabilir (Ergenç, 1995: 11; İpşiroğlu, 1991: 29). Kişinin söyleyeceklerini ve yazacaklarını tek bir kalıba uydurma zorunluluğu, kişinin söyleme ve yazma özgürlüğünü kısıtlar; bu durumda kişi, içinden geldiği gibi konuşup yazamaz ve duygularını diline yansıtamaz (Acarlar, 1969: 251).

Dilimiz de birkaç sözdizimsel biçime uygun bir işleyişe sahiptir. "Özne-tümleç- eylem" biçimindeki bu işleyiş, dilimizde genel bir kural olarak var olmakla beraber (Ergin, 2011; Aksan, 2008; Aktaş ve Gündüz, 2007: 85; Bilgin, 2006; Deny, 2004; Güneş, 2003; Karahan, 1999; Banguoğlu, 1998; Korkmaz, 1995) sözdiziminde bu kuralın esnediği de görülmektedir (Bilgin, 2006, 505; Ediskun, 1996). Sözdizimindeki bu esneklik, dilimize devrik tümce biçiminde yansımaktadır.

Devrik tümce, konuşmada ya da yazı dilinde, özne ya da özne öbeği ile yüklem ya da yüklem öbeğinin –anlam gereğine göre- yer değiştirmesiyle oluşan tümce (Ediskun, 1967), eylemi sonda olmayan tümce (Karaağaç ve Yavuzer, 2011; Bozkurt, 2010: 107; Özkan ve Sevinçli, 2009: 168; Emre, 2008: 108; Bilgin, 2006: 504; Ağca, 2001; Demircan, 2001: 153; Karahan, 1999: 70; Akalın, Birinci, Ercilasun, Gülensoy, Korkmaz, Parlatur, Zulfikar, 1997:147; Koç, 1996), eylemi sondan öne alınmış yargılı anlatım (Dizdaroğlu, 1976: 250) biçimleriyle tanımlanmıştır. Vardar (1998: 73), devrikleme ve devriklik olmak üzere iki terimden söz etmiştir. Bunlardan devrikleme, sözcüklerin tümce içindeki olağan dizilişine uymayan sıralanış olarak tanımlanırken devriklik ise olağan ve sık görülen bir sıralanış düzeninin yerini bir tümcede başka türlü bir sıralama düzeninin almasından kaynaklanan durum olduğunu belirtmiştir.

Konuşma dilinin başat özelliklerinden birisi, anlatımda devrik tümcenin yeğlenmesidir. Devrik tümce ile birlikte anlatımın odak noktası değiştirilebilir; yani vurgu, ton, ezgi gibi estetik özellikler şiir diline yansır (Aksan, 2006; Demircan, 2009). Aynı zamanda Türkçe anlatım, şiir türünde özellikler gösterir. Şiir uyum, ezgi, yoğunluk, duygusallık gibi özellikleri nedeniyle sözdizimi kurallarını yok sayabilir (Korkmaz, 2006: 118). Bir şiiri çarpıcı ve etkileyici kılan yönlerden biri konuşma dilinin kalıplarını çarpıtmadan, onları yeni bir şiirsel yükü kullanmadır (Özdemir, 1994: 3).

Bu yönüyle yazınsal metinlerde devrik tümcenin kullanılma nedenlerini tekdüzeliği önleyip anlatıma çeşitlilik kazandırmak, yazıya konuşma havası katıp yazılı anlatımı sözlü anlatıma yaklaştırmak, anlamı sınırlandırıp daha belirgin biçime getirmek, dikkati yargı üzerine çekip anlamı daha etkili kılmak, bir dileği, özlemi daha güçlü anlatmak, değişik ruhsal durumları açığa vurmak ve söze duygusallık katarak okuyanı duyguca etkilemek (Dizdaroğlu, 1976: 252); yazıya, söze duygu yükleme, söyleyişi güzelleştirme, anlamı güçlendirme, anlatımı daha kıvrak bir duruma getirme, devrik cümlelerin vurguya, tona daha elverişli olması nedeniyle duygusal durumları anlatma, duygu değerini artırma, anlatıma dokunaklı bir deyiş kazandırma gibi özelliklere bağlayabiliriz (Demircan, 2009: 78; Aktaş ve Gündüz, 2007: 85; Gencan, 2001: 142; Hengirmen, 1999).

Yazınsal Nitelikli Çocuk Edebiyatı Yapıtları ve Devrik Tümce

Yazınsal metnin değeri büyük ölçüde onun dil düzeyine bağlıdır (Özdemir, 2011: 177). Bu yönüyle çocuk edebiyatı yapıtlarında biçim ve dilin yaşamsal önemi vardır (Sever, 2008: 145; Oğuzkan, 2006: 378; Yalçın ve Aytaş, 2005: 47; Nas, 2004: 87). Yapmacık, zevksiz ya da bayağı bir anlatım biçimiyle nitelikli bir çocuk yapıtı oluşturulamaz (Oğuzkan, 2006: 378). Yazınsal nitelikli çocuk kitapları, anadilinin sözvarlığını çocuklara tanıtan, dilin anlam yapısını, özelliklerini, anlatım gücünü örneklediren bir araç olarak çocukların karşılaştıkları basılı ilk özgün dil modelleridir. Bu kitaplar, çocuğa göre durumlar oluşturarak Türkçenin anlatım gücünü yansıtmalı, söz varlığı öğelerini örneklemelidir (Sever, 2008: 145).

Çocuk kitaplarının, çocuğa göre olmasını belirleyen en önemli özelliği dili ve anlatımı olduğuna göre (Sever, 2008: 145), anadilinin anlatım olanaklarını edinme ve etkili düşünme sürecinde, devrik tümce, çocuğun dünyasına seslenen gerekli bir anlatım yolu olmalıdır. Çünkü yazar, duygu ve düşüncelerini okurlarıyla paylaşabilmesi için dilsel dizgelere yeni ve özgün biçimler kazandırması gerekir (Sever, 2004: 223). Bu bakımdan, anadilinin söz varlığını çocuklara duyumsatan, dilin anlam yapısının nasıl oluştuğunu ortaya koyan, anlatım gücünü örneklediren, sözdizimsel özelliklerinin sezdirildiği tümcelere, yazınsal nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarında gereksinmemiz vardır.

Yazınsal nitelikli çocuk kitapları, çocuğun dil ve düşünce gelişimine uygun olmalıdır (Nas, 2004: 87). Eylemin sürekli sona alınmasıyla oluşturulan bir anlatım, çocuğun düş dünyasının kısıtlanmasına, ilgisinin dağılmasına ve en önemlisi düşüncelerin belli kalıplar biçiminde oluşmasına yol açacaktır. Eylem sonrası getirilen sözcüklerle yeğlenen bir anlatım ise, tekdüzeliği ortadan kaldırarak tümceye farklı duygu durumları ve düşünceler katacaktır.

Çocuk kitaplarında, sanatçının sözle, çizgiyle aktardığı iletiler, çocuğun duygu ve düşüncelerini devindirebilmeli; yeğlenen biçimle, çocuklara değişik duyuların yaşamı algılamadaki etkisi duyumsatılmalıdır (Sever, 2008: 19). Türkçenin anlatım olanakları ve söz varlığı çocuklara yazınsal nitelikli çocuk kitaplarına yansıtılması, çocukların anadili edimi sürecine girmesine olanak tanır. Anadili öğretiminin temel amacı, anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek, düş kurma ve düşünce üretmeye olanak tanımak olduğuna göre (Sever, 2011: 5; Çotuksöken, 2010; Öz, 2011: 2; Sever, Kaya, Aslan, 2008; Güneş, 2007; Akyol, 2006; Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2005: 3; Özbay, 2005: 14; Güleriyüz, 2003; Nas, 2003; Adalı, 2003; Yalçın, 2002; Demirel, 1996: 8; Alperen, 1991: 9; Kavcar ve Oğuzkan, 1987: 3), bu beceriler geliştirilirken dilin anlatım olanaklarının yani sözdizimsel özelliklerinin yapıtlara farklı biçimlerle yansıtılması gerekmektedir. Bu durum anlatımda devrik tümceyi gerekli kılmaktadır.

“Gülibik” adlı yapıttaki tümceler sözdizimsel açıdan incelenirken devrik tümcelerin anlatım olanaklarının geliştirilmesinde katkı sağlayıp sağlamadığı, bu çalışmanın temel problemi oluşturmaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Çetin Öner'in "Gülibik" adlı çocuk romanında yer alan tümceleri sözdizimsel açıdan araştırmak; bu yapıttaki devrik tümcelerin varlığını incelemektir.

Yöntem

Bu çalışmada, betimsel bir yöntem olan doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187-188). Araştırma problemine ilişkin olarak yazılı ve görsel dokümanların incelenmesi daha zengin ve kapsamlı bir çıkarım sağlanması açısından önemlidir (Baş ve Akturan, 2008: 117).

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Çözümlenmesi

Bu çalışmada veriler, doküman incelemesiyle toplanmış ve verilere içerik çözümlenmesi uygulanmıştır. Metin, kitap, belge vb. malzemenin belli özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan olarak da nitelendirilebilen içerik çözümlenmesi, nicelleştirme ölçülerini önceden geliştirerek, malzemeyi belli beklentiler ışığında incelemektir (Karasar, 2011: 184). Tavşancıl ve Aslan (2001: 87)'a göre, içerik çözümlenmesi türünden sıklık çözümlenmesiyle kelimelerin/birimlerin nicel olarak görünme sıklığı ortaya konur. Yıldırım ve Şimşek (2011: 246)'e göre, çözümlenme birimi olarak kullanabilecek ikinci kaynak tümcedir. Baş ve sonu belirgin analitik bir ünite olması açısından, nitel verilerin sayısallaştırılmasında önemli olan tümce, araştırmacının bir nitel veri setine ilişkin izlek (tema) veya kategoriler kullanacağı en önemli araçtır.

Bu yönüyle, betimsel nitelikli olan bu çalışmada, "Gülibik" adlı çocuk yapıtındaki tümceler, devrik ve kurallı tümceler bakımından içerik çözümlenmesi türünde sıklık çözümlenmesi (frekans analizi) tekniği kullanılarak incelenmiştir. Sıklık çözümlenmesi (frekans analizi), en basit biçimiyle, birim veya öğelerin sayısal, yüzdesel ve oransal bir tarzda görünme sıklığını ortaya koymaktadır. Bu belirli bir ögenin yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlar (Karasar, 2011: 184; Balci, 2010: 212). Metinlerin incelenmesinde ve sıklıklarının belirlenmesinde tüm tümceler dikkate alınarak inceleme yapılmıştır. Çalışmaya bağlam birimi olarak "tümceler" alınmıştır.

Çalışmada ana kategori olarak "devrik tümce" ele alınmıştır. Alt kategoriler; eylemden sonra bir ögenin bulunduğu tümce, eylemden sonra iki ögenin bulunduğu tümce, eylemden sonra üç ve dört ögenin bulunduğu tümce, eylemden sonra kullanılan ad, eylemden sonra kullanılan önad, eylemden sonra kullanılan adıl, eylemden sonra kullanılan belirteç, eylemden sonra kullanılan ilgeç ve ünlem olarak belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu çalışmada, "Gülibik" adlı yazınsal nitelikli çocuk edebiyatı yapıtı sözdizimsel açıdan incelendiğinde, birimlerin (tümcelerin) oluşturduğu kodlamaların sıklıkları ve yüzdeleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. "Gülibik" Adlı Yapıttaki Birimlerin Oluşturduğu Kodlamaların Sıklıkları ve Yüzdeleri

Eylemden Sonraki Öge Sayısına Göre Tümceler	f	%
Bir ögenin bulunduğu tümce	305	76.25
İki ögenin bulunduğu tümce	67	16.75
Üç ögenin bulunduğu tümce	18	4.5
Dört ögenin bulunduğu tümce	10	2.5
TOPLAM	400	100

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 12 Fall 2013

Tablo 1'e, eylemden sonraki tümce sayısı açısından bakıldığında, "Gülibik" adlı yapıtta en çok eylemden sonra "bir öğenin bulunduğu tümce" (% 76.25) olduğu görülmektedir. Bunu da sırasıyla eylemden sonra "iki öğenin bulunduğu tümce" (% 16.75), "üç öğenin bulunduğu tümce" (% 4,5), "dört öğenin bulunduğu tümce" (% 2.5) izlemektedir.

"Gülibik" adlı kitapta geçen alt kategorilere ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir:

Eylemden Sonra Bir Öğenin Bulunduğu Tümce Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

- Kapiya kadar kovaladı beni (s. 16).
- Sonra da bir avuç kaynamış bulgur doldurdu cebime (s. 17).
- Çok becerikli bir arkadaştı Alishir (s. 18).
- "Peki," dedim, "insanların maymunlardan türediğini söylüyorsun; şimdiki maymunlar ne suç işlediler ki, maymun olarak kalmış zavallıcıklar?" (s.21).
- Okulda öğrenemeyeceğim şeylerdi bunlar (s. 25).
- Bazen de kan kırmızı bir karpuz alırdı babam (s. 28).
- Kör adamın sesi geliyordu arkamızdan (s. 30).
- Yeşil yeşil sinekler, sarı eşekarıları, daha adını bilmediğimiz bir sürü böcek uçuşurdu çevremizde (s. 31).
- Ancak o zaman görebilirdim arkadaşlarımı (s.32).
- "Öyle olsun, peki. Yürü bakalım," demez mi babam! Uçacaktım sevincimden (s. 68).

"Gülibik" adlı yapıtta, salt "eylemden sonra bir öğenin bulunduğu tümce" sayısı 305'tir. Bu sayıya diğer kodlamaların sıklıkları da eklendiğinde toplam tümce sayısı 400 olmaktadır. Yapıtı oluşturan tümcelerin 997 olduğu metinde, bu sayının fazla olduğu söylenebilir. Özellikle eylemden sonra bir öğenin bulunduğu tümceler, devrik tümceler % 76. 25'ini oluşturmaktadır.

Eylemden Sonra İki Öğenin Bulunduğu Tümce Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

- Annesi bulgur kaynatıyordu evin önünde (s.17).
- Bir düdük yapıyordu söğüt dalından (s.17).
- Bir süre konuşmadan oturduk yan yana (s.18).
- Elindeki düdüğü uzattı burnuma burnuma (s.19).
- Eh, nasıl olsa ben de büyüyecektim bir gün (s. 19).
- Yoksa aç kalırlar kışın ortasında (s. 25).
- Toprağı, otları, çiçekleri anlatırdı babam çalışırken (s. 25).
- İşte böylesine kalabalık, renkli bir yerd pazar yeri (s. 26).
- Yatağa girer girmez düşünmeye başlardım yıldızları, gökyüzünü (s. 34).
- Dağlarda büyüyenler, kolay kolay alışamazlar büyük kentlere (s. 57).
- Yol boyunca babam taşıdı Gülibik'le tavukları (s. 67).
- Sigarasının ateşi ateşböceği gibi parladı durdu gece boyunca (s. 70).

Tablo 1’de “eylemden sonra iki ögenin bulunduğu tümce” sayısı 67’dir. Yapıttaki tüm tümceler dikkate alındığında, eylemden sonra iki sözcüğün yeğlendiği tümcelere % 16.75 oranında yer verildiği görülmektedir. Bu yönüyle anlatıma devingenlik katan bu tümceler, metni konuşma diline yakınlaştırmış; anlatıma şiirsel bir biçem katmıştır.

Eylemden Sonra Üç ve Dört Ögenin Bulunduğu Tümce Alt Kategorilerine İlişkin Örnekler

- Bir sürü daha vurdu çakısının tersiyle söğüt dalına (s. 18).
- Düşün bir kez: Kınalı’nın yumurtası olmasa, nereden çıkacaktı senin enayi civcivin (s. 19).
- Gösterirdim o zaman ona (s. 19).
- Ne ilgisi var bu anlattıklarının civcivlerle? (s. 20).
- Birilerinin dallarını kesip başka bir yere dikerek büyötmeleri gerekir, kendini sürdürebilmesi için (s. 20).
- Köye dönüşümüz yaklaştıkça içim içime sığmaz olurdu Gülibik’i göreceğim için (s. 30).
- Kana kana içerdik buz gibi suyu (s. 33).
- Sürmegöz de alıp başını gitmişti biçilmiş tarlalara doğru (s. 40).
- Kar çiçekleri çıkar, eriyen karların altından (s. 53).
- Gürüldeyerek akar, kar sularından güç alarak (s. 54).
- En büyük isteğimdi bir okul kasketimin olması (s. 63).

Tablo 1’de, “eylemden sonra üç ögenin bulunduğu tümce” sayısı 18 iken “eylemden sonra dört ögenin bulunduğu tümce” sayısı 10’dur. Her iki tümcenin metin içerisinde kullanılması anlatımın niteliğini etkilemiştir. Kurallı tümceler ile beraber eylemden sonra üç ve dört sözcüklü tümce­lerin iç içe yer verilmesi, anlatımın canlı tutulmasını sağlamıştır.

Tablo 2. “Gülibik” Adlı Yapıttaki Eylemden Sonraki Sözcük Türlerinin Kullanım Sıklıkları ve Yüzdeleri

Sözcük Türleri	F	%
Ad	262	49.15
Önad	46	8.63
Belirteç	86	16.13
Adıl	105	19.69
İlgeç	29	5.44
Ünlem	5	0.96
Toplam	533	100

Tablo 2’ye, eylemden sonra gelen sözcük türleri bağlamında bakıldığında en çok “ad” (% 49.15) ve adıl türünün (% 19.69) kullanıldığı görülmektedir. Bu sıralamayı belirteç (16.13), önad (% 8.63), ilgeç (% 5.44) ve ünlem (% 0.96) türleri izlemektedir.

Eylemden Sonra Kullanılan Ad Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 12 Fall 2013

- “Kasaba’ya pazara gidiyorum, sana tahtadan at alayım mı?” dedi Baba (s.11).
- Tüyleri, kanatları kına yakılmış gibi balkırdı güneşte (s. 13).
- Gözlerim karanlığa alışınca, uzaktan da olsa incelemeye başladım civcivleri (s. 14).
- Kanatlarını yerde sürüyerek hıştırtılar çıkartıyor, dön babam dönüyordu çevremde (s.14).
- Usulca okşayıp tırnağımla tıklattım yumurtayı (s. 15).
- Kime anlatsam, kime anlatsam diye düşünürken, yukarıdaki soruyu soran Alişir geldi aklıma (s. 16).
- Tarladaki ve harmandaki bütün işlerimizi bitirmiştik babamla (s. 42).
- Hep böyle yapardı annem (s. 43).
- Açlık ve yoksulluğun en belirgin görüldüğü aylardır kış ayları (s. 48).
- Günlerce uyku girmede gözüme (s. 49).
- Resmini yapardık kuşların, ağaçların, çiçeklerin... (s. 59).
- Sınıf sınıf dizildik sıralarımıza (s. 62).

Tablo 2’ye göre, yalnızca eylemden sonra “ad” türünün kullanıldığı 262 sözcük bulunmaktadır. Bu durum yapıt oluşturulurken eylemden sonra en çok “ad”lara yer verildiğini göstermektedir.

Eylemden Sonra Kullanılan Önad Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

- Eh, nasıl olsa ben de büyüyecektim bir gün (s. 19).
- Birdenbire bütün yorgunluğumuzu unutturdum o zaman (s. 33).
- Bizim o yoksul okullarımızda okuyup her şeyi bilen Alişir’i düşünün bir kez (s. 46).
- Midem bulanmıştı, üstüme sıçrayan kandan (s. 48).
- Babam, önce ölü tavukları taşıdı buz tutmuş dereye (s. 48).
- Giderek artıyordu ölü tavuklar (s. 49).
- Ovada yeni yeni filizlenen yeşil çayırlarda otlarlar bütün gün (s. 53).
- Doğal karşılarlar onlar bu yeni şeyleri (s. 64).
- Yaklaştık dövüşen horozlara (s. 68).

Eylemden sonra önadların oranına (% 8. 63) bakıldığında önad tamlaması biçiminde daha çok kullanıldığı görülmektedir.

Eylemden Sonra Kullanılan Belirteç Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

- Şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım neredeyse (s. 15).
- Bir süre konuşmadan oturduk yan yana (s. 18).
- Ölünce de, ölü bir horozdurlar artık (s. 19).
- Koyu bir karanlık çökerdi güneş batınca (s. 33).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

- Bacalardan ince ince dumanlar tütmeye başladılar akşamüstleri (s. 33).
- Çekirgelerin tekdüze seslerini dinleye dinleye uyuyakalırdım sonra (s. 34).
- Sevinçleri eksiktir nedense (s. 36).
- Eh, gözün aydın, öyleyse (s. 36).

Eylemden sonra belirteçlerin oranı (% 16.13)'tür. Yapıtın sözdizimsel özellikleri incelenirken belirteçlerin önemli bir yer tutması, anlatımın konuşma diline yakınlaştırıldığını göstermektedir.

Eylemden Sonra Kullanılan Adıl Alt Kategorisine İlişkin Örnekler

- Kınalı, olanca gücüyle bağırarak engelledi beni (s. 14).
- Allahım, ne güzel şeylerdi onlar! (s. 14).
- "İkisi de birbirinden çıkar onların" (s. 18).
- Gösterirdim o zaman ona (s. 19).
- "Benim de bir abim olsun isterdim. Bilemediğim her şeyi öğrenirdim ondan," dedim (s. 21).
- Okulda öğrenemeyeceğim şeylerdi bunlar (s. 25).
- Üstelik horozlar da yaşamazmış kutuplarda; ben Gülibik'siz ne yapardım oralarda (s. 28).
- Babam, kolumdan çekip uzaklaştırmıştı beni oradan (s. 29).
- Bir süre ahırın kapısında durup izledim onu (s. 35).
- Çünkü sık sık edinebilme olanağımız yoktu onları (s. 58).
- Yapamazsın bunu bana... (s. 75).

Tablo 2'de, eylemden sonraki adların dışında en fazla yer tutan öge adıldardır (105). Yapıt incelendiğinde, adın yerini tutması bakımından adılların (% 19.63) oranında kullanıldığı görülmektedir.

Eylemden Sonra Kullanılan İlgeç ve Ünlem Alt Kategorilerine İlişkin Örnekler

- Dinlemedi bile (s. 13).
- Düdüğü ağzına götürüp uzun uzun öttürdü sonra da... (s. 19).
- Anlamazsın ya. Kaz kafalısın çünkü (s. 19).
- Oysa bir kayısı ağacı böyle midir ya? (s. 20).
- Ama sonradan öğrendim onu da (s. 26).
- Gülibik'i özlerdim çünkü (s. 27).
- Yaşasın! Köyün kavak ağaçları görünmüştü bile (s. 41).
- Yoksul bir köydük demiştim ya! (s. 45).
- Hep böyle güzel, gürül gürül aksa ya (s. 54).

Tablo 2'de eylemden sonra en az kullanılan öge olarak ilgeç (% 5.44) ve ünlemin (% 0.96)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

olduğu görülmektedir. Yapıtta ilgeç ve ünlemin kullanılması anlatımı konuşma diline daha çok yaklaştırmıştır.

Tablo 3. “Gülibik” Adlı Yapıttaki Birimlerin Oluşturduğu Kodlamaların Sıklıkları ve Yüzdeleri

Tümceler	f	%
Devrik tümce	400	39.88
Kurallı tümce	597	60.12
Toplam	997	100

Tablo 3’e devrik tümce ve kurallı tümcelerin kullanım sıklıkları ve yüzdelere bakıldığında, “Gülibik” adlı yapıtta (% 39.88) oranında devrik tümcelerin kullanıldığı, kurallı tümcelerin ise (% 60.12) oranında olduğu görülmektedir. Toplam tümce sayısının 997 olduğu düşünülürse, bu sayı içerisinde 400 devrik tümcenin kullanılması, sözdiziminde kurallı tümceler ile beraber devrik tümcelerin anlatıma ortak kılındığını ve sıklıkla yer verildiğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtları, en genel anlamda alımlayıcılarına anadilinin anlatım olanaklarını yansıtmalı, onlara düş kurma ve düşünme gücü vermelidir. Bu yönüyle yazınsal nitelikli metinlerdeki anlatım biçimi, Türkçenin sözdizimsel özelliklerini yansıtmaya sorumluluğu üstlenmelidir. Başka bir söyleyişle tümceler, sezinletilmek istenen duygu ve düşüncelerin etkili bir biçimle anlatılmasını sağlamalıdır. Türkçede var olan devrik tümceler, duygu ve düşüncenin etkili yollarla ortaya çıkarılmasına olanak tanımaktadır. Düşüncenin sözdizimsel dili, devrik tümcelerin varlığını gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmada, “Gülibik” adlı yapıttaki devrik tümceler, eylemin sonundaki öğeler ve sözcük türleri bakımından içerik çözümlemesi türünde sıklık çözümlemesi (frekans analizi) tekniğiyle incelenmiştir. Sonuçta, eylemden sonra “bir ögenin bulunduğu tümce” sayısının (% 76.25), “iki ögenin bulunduğu tümce” sayısının (% 16.75), “üç ögenin bulunduğu tümce” sayısının (% 4.5), “dört ögenin bulunduğu tümce” sayısının (% 3) olduğu görülmüştür. Eylemden sonra beş ve daha fazla sayıdaki ögenin bulunduğu tümce görülmemiştir. Sözcük türleri bakımında ise eylemden sonra kullanılan “ad”ların sayısının (% 49.13), “önad”ların sayısının (% 8.63), “belirteç”lerin sayısının (% 19.69), “ilgeç”lerin sayısının (% 5.44), “ünlem”lerin sayısının (% 0.96) olduğu görülmüştür. Bu yönüyle yapıtta geçen toplam kurallı tümce sayısı 597 iken devrik tümce sayısı 400’dür.

Bu çalışmanın bulgularından yola çıkarak, % 60.12 oranında kurallı tümcelerle beraber yapıttın sözdiziminde % 39.88 oranında devrik tümceler kullanılmıştır. Devrik tümcelerin bu oranda kullanılması, çocuk okura, Türkçenin anlatım gücünün sezinletilmesinde olumlu katkı sağlamıştır. Özellikle eylemden sonra ad, önad, belirteç, adıl, ilgeç ve ünlem kullanılarak anlatıma devingenlik kazandırılmıştır. Çünkü çocuk okurun düş gücünü harekete geçirmek için devingen anlatım olanaklarına gereksinim vardır (Sever, 2008; Dilidüzgün, 2004). Yapıt, eylemden sonra birçok öğeyle oluşturulan alışılmamış sözdizimleriyle hem anlatımı tekdüzelikten çıkarmış hem de çocuk okurun düş kurma ve düşünce üretmesine olanak tanımıştır. Görüldüğü üzere, yapıtta sürekli belli kalıplarla oluşturulan bir sözdizimini yeğlememiştir. Devrik tümceler de anlatıma ortak kılınarak çocuk okurun ilgisi canlı tutulmuştur. Aynı zamanda yapıttın dili, devrik tümcelerle konuşma diline yakın bir biçimde kullanılmıştır. Böylelikle çocuk okura, sezinletilmek istenen duygu ve düşünceler devrik tümcelerin etkisiyle daha etkili anlatılmış; anlatım tekdüzelikten çıkartılmıştır. Bunun yanında, anlatımda tekdüzeliğe düşmemek için kurallı tümcelerin yanında (% 39.88)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

oranında devrik tümcenin yapıt içerisinde geçmesi, çocuğun anadilinin anlatım olanaklarının bilinçli bir biçimde farkına varmasına katkı sağlamıştır.

Bir metnin sözdizimi, sürekli olarak belli kalıplar biçiminde sunulursa yazınsal bir metin niteliği göstermez (Göktürk, 2002: 20). Gülibik adlı çocuk edebiyatı yapıtında kurallı tümcelerle devrik tümceğin iç içe verilmesi, anlatıma yazınsal bir nitelik kazandırdığı gibi anlatımın etkililiğini arttırmıştır. Yapıtta, sürekli kurallı tümcelele bir anlatım yeğlenmeyerek % 39.88 oranında devrik tümcelele anlatımın belli kalıplarla oluşturulması engellemiştir. Bu durum, yapıtın anlatımını daha nitelikli kılarak duygu ve düşüncenin etkili bir biçimde sunulmasını sağlamıştır.

Bu çalışmanın bulguları göz önünde bulundurularak şu önerilerde bulunulabilir:

1. Çocuk edebiyatı yapıtları incelenirken kurallı tümcelele beraber anlatımın niteliğini arttıran devrik tümcelele de incelenmelidir.

2. Bu çalışmada, "Gülibik" adlı yapıt eylemden sonra kullanılan öğeler ve sözcük türleri bakımından incelenmiştir. Diğer çocuk edebiyatı yapıtlarının dil ve anlatım özellikleri incelenirken "devrik tümce" yapıtları da göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- ACARLAR, Kevser (1969). Devrik Tümce. Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi. C: XIX, S: 210, s. 755-758.
- ADALI, Oya (2003). Anlamak ve Anlatmak. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- AĞCA, Hüseyin (2001). Türk Dili. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- AKALIN, M., BİRİNCİ, N., ERCİLASUN, A. B., GÜLENSOY, T., KORKMAZ Z., PARLATIR, İ., ZÜLFİKAR H. (1997). Yükseköğretim Öğrencileri İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri. Ankara: YÖK Matbaası.
- AKARSU, Bedia (1998). Dil-Kültür İlişkisi. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- AKSAN, Doğan (2006). Şiir Dili ve Türk Şiir Dili. Ankara: Engin Yayınevi.
- AKSAN, Doğan (2008). Türkçenin Gücü. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- AKSAN, Doğan (2008). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 439.
- AKTAN, B. (2009). Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi. Ankara: Gazi Kitapevi.
- AKTAŞ, Şerif (1998). Edebiyatta Üslup ve Problemleri. Ankara: Akçağ Yayınları.
- AKTAŞ, Ş., GÜNDÜZ, O. (2007). Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: Akçağ Yayınları.
- AKYOL, Hayati (2006). Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- ALPEREN, Nusret (1991). Türkçe (Güzel Konuşma, Okuma ve Yazma) Öğretim Rehberi. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- BARTHESE, Roland (2009). Yazı ve Yorum. İstanbul: Metis Yayınları.
- BANGUOĞLU, Tahsin (1998). Türkçenin Grameri. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- BALCI, Ali (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem Yayınları.

- BAŞ, T., AKTURAN, U. (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- BİLGİN, Muhittin (2006). Anlamdan Anlatıma Türkçemiz. Ankara: Anı Yayıncılık.
- BİNYAZAR, A., ÖZDEMİR, E. (1979). Yazmak Sanatı Kompozisyon. Ankara: Varlık Yayınları.
- BOZKURT, F. (2010). Türkçenin ABC'si. İstanbul: Say Yayınları.
- CARNİE, A. (2001). Syntax. Oxford: Blackwell Publishers.
- CHANCE, P. (1986). Thinking in The Classroom: A Survey of Programs. New York: Teachers College, Columbia University.
- CHOMSKY, Noam (1965). Aspects of The Theory of Syntax. Cambridge: The M.I.T. Press.
- CHOMSKY, Noam (2001). Dil ve Zihin (Çev. Ahmet Kocaman). Ankara: Ayraç Yayınevi.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf (2010). Uygulamalı Türkçe Yazılı ve Sözlü Anlatım. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- DE BONO, E. (1993). Teach Your Child How to Think. London: Penguin.
- DEMİREL, Özcan (1996). Türkçe Programı ve Öğretimi. Ankara: Usem Yayınları.
- DEMİRCAN, Ömer (1991). "Devriklik Devşirme mi?", Çağdaş Türk Dili, Sayı: 43, s. 303.
- DEMİRCAN, Ömer (2001). Türkçenin Ses Dizimi, Sesler, Sesbirimler, Ayırıcı Özellikler, Ses Değişimleri, Vurgu, Vurgulama, Ezgi, Ezgileme. İstanbul: Der Yayınları.
- DEMİRCAN, Ömer (2008). 'Devrik'ten Birimsel-Alan-Dışı Konumlama'ya. Çağdaş Türk Dili, Sayı: 249, s. 462.
- DEMİRCAN, Ömer (2009). Devrik Tümce ve Odaklama, Dil Devrimi'nin Öteki Yanı. İstanbul: Der Yayınları.
- DENY, Jean (2004). Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları. (Çev. Oytun Şahin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DİZDAROĞLU, Hikmet (1976). Tümcebilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- EDİSKUN, Haydar (1967). "Devrik Cümle Üzerine Bir Araştırma", Dilbilgisi Sorunları I, Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 130-138.
- EDİSKUN, Haydar (1996). Yeni Türk Dilbilgisi Sesbilgisi-Biçimbilgisi-Cümlebilgisi. Ankara: Remzi Kitabevi.
- EMRE, İsmet (Editör). (2008). Türk Dili ve Kompozisyon Bilgisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ENNİS, R. (1992). Critical Thinking: What is it? Proceedings of the Forty-Eighth Annual Meeting of the Philosophy of Education Society Denver, Colorado, March 27-30.
- ERDEN, Aysu (2009). Çağdaş Türk Öykü ve Romanında Yaratıcılık. Ankara: Hayal Yayınları.
- ERGENÇ, İclal (1995). Konuşma Dili ve Türkçenin Söyleyiş Sözlüğü. Ankara: Simurg Yayınevi.
- ERGİN, Muharrem (2011). Türk Dil Bilgisi. İstanbul: Bayrak Yayım.
- ERKEKLİ, Hasan (2001). Oyun İçinde Anlatı. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- FİSHER, A. (2001). An Introduction to Critical Thinking. Cambridge: Cambridge University Press.
- GENCAN, Tahir Nejat (2001). Dilbilgisi. Ankara: Ayraç Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/12 Fall 2013

- GÖKTÜRK, Akşit (2002). Okuma Uğraşı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- GÜLERYÜZ, Hasan (2003). Yaratıcı Çocuk Edebiyatı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- GÜNEŞ, Firdevs (2007). Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- GÜNEŞ, Sezai (2003). Türk Dili Bilgisi, Tarihi Gelişim, Ses, Ek, Kelime ve Cümle Bilgisi. İzmir: DEÜ Rektörlük Matbaası.
- HALADYNA, T. M. (1997). Writing Test Items to Evaluate Higher Order Thinking. London: Allyn & Bacon.
- HEİDEGGER, Martin (2009). Düşünmek Ne Demektir? İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- HENGİRMEN, Mehmet (1999). Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Engin Yayınları.
- İNCE, Özdemir (1993). Yazınsal Söylem Üzerine. İstanbul: Can Yayıncılık.
- İPŞİROĞLU, Nazan (1991). Niçin Yazılır?, J. Baysal, N. İpşiroğlu, Z. İpşiroğlu ve Ş. Özil (Editörler). Yazma Uğraşı. Birinci Baskı. İstanbul. Cem Yayınevi, ss. 21-31.
- KARAAĞAÇ, G., YAVUZER, H. (2011). Yükseköğretimde Türk Dili ve Kompozisyon. Ankara: Okutman Yayıncılık.
- KARAHAN, Leyla (1999). Türkçede Söz Dizimi, Cümle Tahlilleri. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARASAR, Niyazi (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- KAVCAR, C., OĞUZKAN, F. (Editörler). (1987). Türkçe Öğretimi. Ankara: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- KAVCAR, C., OĞUZKAN, F., SEVER, S. (2005). Türkçe Öğretimi. Ankara: Engin Yayınevi.
- KAVCAR, Cahit (2009). Yazılı ve Sözlü Anlatım. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KOÇ, Nurettin (1996). Yeni Dilbilgisi. İstanbul: İnkilap Yayınevi.
- KORKMAZ, Zeynep (1995). Türk Dili Üzerine Araştırmalar. (Birinci Cilt). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KORKMAZ, Türkay (2006). "Türkçenin Sözdizimi", Çağdaş Türk Dili, Sayı: 219, s. 140-146.
- LİPMAN, M. (1991). Thinking in Education. Cambridge: Cambridge University Press.
- MAYER, R., GOODCHILD, F. (1990). The Critical Thinker. New York: Wm. C. Brown.
- NAS, Recep (2003). Türkçe Öğretimi. Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.
- NAS, Recep (2004). Çocuk Edebiyatı. Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.
- OĞUZKAN, A. Ferhan (2006). Çocuk Edebiyatı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ÖNER, Çetin (2005). Gülibik. İstanbul: Can Yayıncılık.
- ÖZ, M. Feyzi (2011). Uygulamalı Türkçe Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ÖZBAY, Murat (2005). Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- ÖZDEMİR, Emin (1994). "Nazım Hikmet'in Şiirlerinde Anlatım", Çağdaş Türk Dili, Sayı: 73, s. 3.
- ÖZDEMİR, Emin (2007). Yazınsal Türler. Ankara: Bilgi Yayınevi.

- ÖZDEMİR, Emin (2011). Eleştirel Okuma. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- ÖZKAN, M., SEVİNÇLİ, V. (2009). Türkiye Türkçesi Söz Dizimi (Kelime Çözümlemeli). İstanbul: Akademik Kitaplar.
- ROBINSON, K. (2001). Out of Our Minds: Learning to be Creative. Oxford: Capstone.
- RUHİ, Şükriye (1992). Yazılı Metin Oluşturmada Devrik Tümce'nin İşlevi Üzerine Bir Gözlem. Dilbilim Araştırmaları, s. 53-58.
- SARTRE, Jean-Paul (2008). Edebiyat Nedir. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- SEVER, Sedat (2002). Öğretim Dili Olarak Türkçenin Sorunları ve Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkili Yaklaşımlar. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Ankara: AÜ Basımevi, Cilt: 34, Sayı: 1-2, Ayrı Baskı, s.11-12.
- SEVER, Sedat (2004). "Anadili Öğretiminin Temel Bir Aracı: Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitapları" Disiplinlerarası Bakışla Türkiye'de Çocuk "4. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi". Ankara: AÜ Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No: 11, s.223-236.
- SEVER, Sedat (2008). Çocuk ve Edebiyat. İzmir: Tudem Yay.
- SEVER, S., KAYA, Z., ASLAN, C. (2008). Etkinliklerle Türkçe Öğretimi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- SEVER, Sedat (2011). Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- STERNBERG, R. (2003). Wisdom, Intelligence and Creativity Synthesized. Cambridge: Cambridge University Press.
- TAVŞANCIL, Ezel ve A. E. ASLAN (2001). Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- UYGUR, Nermi (2011). Dilin Gücü. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- ÜSTÜNOVA, Kerime (2007). Türkiye Türkçesinde Önemsenen Bilgiyi Vurgulama Yolları. Akademik Araştırmalar Dergisi. Sayı: 33, s. 123-141.
- ÜNLÜ, Mahir (1997). Türkçede Yazınsal Eleştiri. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- VALİN, Van Robert D. (2001). An Introduction to Syntax. Cambridge: Cambridge University Press.
- VARDAR, Berke (1998). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü. İstanbul: ABC Kitapevi.
- VYGOTSKY, L.S. (1985). Düşünce ve Dil (Çev. S. Koray). İstanbul: Sistem Yay.
- YALÇIN, A., Aytaş, G. (2005). Çocuk Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- YALÇIN, Alemdar (2002). Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- YILDIRIM, A., Şimşek, H. (2011). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 12 Fall 2013

